

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

SERÇİNOĞLU/TÜRKİYE
(Başvuru no. 7755/05)

KARAR

STRAZBURG
20 Ekim 2009

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 7755/05 no'lu davanın nedeni sırasıyla 1958, 1956 ve 1940 doğumlu T.C. vatandaşları Okay Serçinoğlu, Oktay Serçinoğlu ve Ahmet Oğuz Serçinoğlu'nun ("başvuranlar"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 3 Şubat 2005 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuranlar, AİHM önünde Okay Serçinoğlu tarafından temsil edilmiştir. 20 Mayıs 2008'de fakslanan bir yazıyla Sekreteryaya Ahmet Oğuz Serçinoğlu'nun vefat ettiği bildirilmiştir. İkinci eşi ve beş çocuğu (Dilek Serçinoğlu, Vedide Devenci, Orhan Nazif Serçinoğlu, Orhun Serçinoğlu, Ülku Serçin Serçinoğlu ve Tevfik Savaş Serçinoğlu) başvuruya devam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Pratik nedenlerden ötürü, her ne kadar ailesi başvuran olarak kabul edilse dahi, Ahmet Oğuz Serçinoğlu'nun başvuran olarak anılmasına devam edilecektir (bkz. *Ahmet Sadık/Yunanistan*, 15 Kasım 1996, 3. paragraf, *Hüküm ve Karar Raporları* 1996-V).

OLAYLAR

23 Şubat 1979'da başvuranların babalarının da dahil olduğu otuz beş kişi, Söke Tapu Kadastro Mahkemesi'ne başvurarak toplamda yaklaşık 30,000,000 metre kare genişliğinde arazide hisse talebiyle dava açmışlardır. Söz konusu arazinin, bölgede 1974 ve 1979 senelerinde yapılan arazi etüdü sırasında köy tüzel kişiliği adına kaydedilmiş olmasına itiraz etmişlerdir. 5 Aralık 1985'te ulusal mahkeme, taleplerini reddetmiştir. 30 Haziran 1987'de Yargıtay, kararı bozmuştur.

Belirsiz bir tarihte dava, 11 Temmuz 1991'de kararını veren Söke Tapu Kadastro Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Her iki taraf da kararı temyiz etmiştir. 29 Kasım 1993'te Yargıtay, kararı bozmuştur.

9 Ekim 2002'de Söke Tapu Kadastro Mahkemesi, önceki kararı ile aynı doğrultuda bir karar vermiştir. 31 Mart 2003'te başvuranlar, babalarının ölümünü müteakiben, varisleri olarak Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

18 Haziran 2007'de Yargıtay kararı bozmuştur. 7 Mart 2008'de başvuranlar, kararın düzeltilmesini talep etmişlerdir. Tarafların sunduğu ve dava dosyasında yer alan bilgilere göre, dava halen ulusal mahkemeler önünde derdesttir.

HUKUK

Başvuranlar, AİHS'nin 6/1 maddesi ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine dayanarak yargılama süresinin aşırı olduğundan ve bunun, mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme haklarının ihlaline neden olduğundan şikayetçi olmuştur. Hükümet, bu iddialara itiraz etmiştir.

AİHM, başvuranların AİHS'nin 6/1 maddesi bağlamındaki şikayetlerinin, 35/3. madde uyarınca dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Ayrıca, başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadıklarını tespit eder. Bu nedenle, kabuledilebilir niteliktedir.

AİHM, göz önüne alınması gereken sürenin, Türkiye'nin kişisel başvuru hakkını tanıdığı 28 Ocak 1987'de başladığını kaydeder. Ancak, sözkonusu tarihten bu yana geçen sürenin makullüğü değerlendirilirken, yargılamanın o tarihte bulunduğu aşama göz önüne alınmalıdır (bkz. *Şahiner/Türkiye*, no. 29279/95, 21. paragraf, AİHM 2001-IX). 28 Ocak 1987 tarihi itibarıyla davanın, yedi yıl on bir aydan fazla süredir devam etmekte olduğunu kaydeder. Anlaşıldığı kadarıyla yargılamanın halen devam etmesi nedeniyle, sözkonusu süre henüz sona ermemiştir. Dolayısıyla, iki aşamalı yargılamada yirmi iki yıl sekiz ay devam etmiştir.

AİHM yargılama süresinin makullüğünün, dava koşulları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvurular ile ilgili makamların tutumları ve başvurular için nelerin riskte olduğu gibi kriterler göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (bkz. *Frylender/Fransa* [BD], no. 30979/96, 43. paragraf, AİHM 2000-VII).

AİHM, mevcut başvurudakine benzer sorunların ortaya konduğu davalarda sıklıkla, AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Sunulan delilleri inceleyen AİHM, Hükümet'in mevcut davada farklı bir sonuca varmasını sağlayacak görüşler ya da iddialar ileri sürmediği kanaatinde. Konuya ilişkin içtihadını göz önüne alan AİHM, yargılama süresinin aşırı olduğu ve "makul süre" koşulunu karşılamadığı kanısına varmaktadır. Dolayısıyla, AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, başvuruların AİHS'ye ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi bağlamındaki şikayetleri hususunda yargılamanın halen devam ettiğini ve başvuruların, taşınmazın yasal sahipleri olup olmadıklarının, henüz nihai bir kararla çözüme ulaştırılmış olmadığını gözlemler. Sonuç olarak, AİHM sözkonusu şikayetin, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varır (bkz. *Ali Kemal Uğur ve Diğerleri/Türkiye*, no. 8782/02, 39. paragraf, 3 Mart 2009).

AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

"Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvurular, maddi tazminat olarak 8,655,150 Euro talep etmiştir. Ayrıca manevi tazminat olarak 1,195,000 Euro talep etmiştir. Talep edilen 1,195,000 Euro'nun 195,000 Euro'su yargılama süresinin aşırı olması hususundaki şikayete ilişkin, kalan meblağ da 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi bağlamındaki şikayete ilişkindir. Başvurular son olarak, yargılama masraf ve giderleri için 72,000 Euro talep etmiştir. Talep edilen 72,000 Euro'nun 8,000 Euro'su AİHM önünde yapılan yargılamalara, kalan 64,820 Euro'su da ulusal mahkemeler önünde yapılan yargılamalara ilişkindir. Başvurular bu bağlamda, *diğer belgelerin yanı sıra*, bir bilirkişi raporuna, ulusal mahkemeler ve noterlerce verilen makbuzlara, tarihi 1979 yılına kadar giden çeşitli avukatlık sözleşmelerine, vekaletname ücretlerine ve posta makbuzlarına dayanmışlardır.

Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlal ile ileri sürülen maddi zarar arasında illiyet bağı tespit etmemiştir; bu nedenle, sözkonusu talebi reddeder.

Ancak, AİHM başvuruların yalnızca ihlal tespiti ile yeterince telafi edilemeyecek derecede manevi zarara uğramış olmaları gerektiğini kabul eder. AİHM, bir AİHS maddesinin ihlal edildiğini tespit ettiği durumlarda, uğradığı manevi zarar için başvurana belirli bir meblağ ödenmesine karar verebilir. Sözkonusu meblağın ödenme amacı, ihlalin neden olduğu sıkıntı, rahatsızlık ve belirsizlik durumunu telafi etmektir (bkz. *Comingersoll S.A./Portekiz* [BD], no. 35382/97, 29. paragraf, AİHM 2000-IV; *Arvanitaki-Roboti ve Diğerleri/Yunanistan* [BD], no. 27278/03, 27. paragraf, AİHM 2008-...; ve *Kakamoukas ve Diğerleri/Yunanistan* [BD], no. 38311/02, 39. paragraf, 15 Şubat 2008).

Aynı somut ve kanuni gerekçelerle ve aynı amaca yönelik olarak birlikte hareket eden bir grup insanın açtığı dava süresinin aşırı olmasının AİHS'nin 6. maddesinin ihlaline neden olması durumunda, grubun her bir üyesine, ilke olarak ve uygulanacak standartlara halel getirmeksizin, ayrı ayrı manevi tazminat ödenebilir (bkz. *Arvanitaki-Roboti ve Diğerleri*, 29. paragraf ve *Kakamoukas ve Diğerleri*, 41. paragraf).

Bir grup başvuranın mağdur statülerinin, ihtilafli ulusal yargılamadaki asıl katılımcı ile hukuki bir bağlantılarının mevcut olmasından kaynaklanması farklı bir durumdur. Bu tür bir durum, örneğin, yargılamadaki asıl taraflardan birinin vefat etmesi ve yerini varislerinin alması ya da iflas ettiğinin duyurulması ve yerini malvarlığını temsil eden vekillerin alması ya da talepten vazgeçilmesi hallerinde ortaya çıkabilmektedir. Bu durumlarda AİHM, durum neticesinde başvuruların sayısının artmasına dayalı olarak tazminatın da artmasını gerekli görmez. Bunun nedeni, başvuruların sayısındaki artışın sorumlu Hükümet'e atfedilemeyecek olmasıdır.

Mevcut davada ilk üç başvuran, babalarının haklarına varisleri olarak sahip olmuşlardır. AİHM, babaları yaşıyor olsaydı ona ödenmesine karar vereceği miktarı temel olarak başvuranlara topluca tazminat ödenmesine karar vermiştir. Aynı şekilde hayatta olsaydı üçüncü başvurana (Ahmet Oğuz Serçinoğlu) ödenecek olan meblağ da altı varisine toplam olarak ödenecektir.

Sonuç olarak, AİHM 15,600 Euro'nun şu şekilde bölünmesine karar vermiştir: Okay Serçinoğlu ve Oktay Serçinoğlu'na ayrı ayrı 5,200 Euro; Dilek Serçinoğlu, Orhun Serçinoğlu, Ülkü Serçin Serçinoğlu, Vedide Deveci, Orhan Nazif Serçinoğlu ve Tefik Savaş Serçinoğlu'na toplam olarak 5,200 Euro.

Ayrıca, anlaşıldığı kadarıyla sözkonusu yargılamanın halen ulusal mahkemeler önünde derdest olduğu göz önüne alındığında, AİHM en uygun tazmin yolunun, AİHS'nin 6/1 maddesinin gereklerine riayet edilerek yargılamayı mümkün olduğunca kısa sürede sonuca bağlamak olduğu kanaatinde (bkz. yukarıda kaydedilen *Ali Kemal Uğur* davası, 45. paragraf).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranların yargılama masraf ve giderlerine ilişkin talepleri hususunda, AİHM içtihadına göre, başvuran ancak gerçekten ve gerekli olduğu için yapıldıklarını ve miktarın makul olduğunu kanıtlaması durumunda masraflarının tazmin edilmesine hak kazanır. Mevcut davada sunulan belgeleri ve yukarıda anılan kriterleri göz önüne alan AİHM, başvuranlara toplam olarak, mevcut yargılama için, AİHM önünde bir avukat tarafından temsil edilmemeleri nedeniyle 500 Euro ve ulusal mahkemeler önünde yapılan yargılamalar için 2,000 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU NEDENLERLE, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Yargılamanın uzunluğuna ilişkin şikayetin kabuledilebilir ve başvurunun kalan kısmının kabuledilmez olduğuna;

2. AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edilmiş olduğuna;

3. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere aşağıda kaydedilen meblağların *ödenmesine*;

(i) ödenebilecek her tür vergi ile birlikte manevi tazminat olarak ;

- Okay Serçinoğlu ve Oktay Serçinoğlu'nun her birine 5,200 Euro (beş bin iki yüz Euro);

- Dilek Serçinoğlu, Orhun Serçinoğlu, Ülkü Serçin Serçinoğlu, Vedide Deveci, Orhan Nazif Serçinoğlu ve Tefik Savaş Serçinoğlu'na toplam olarak 5,200 Euro (beş bin iki yüz Euro);

(ii) yargılama masraf ve giderleri için toplam 2,500 Euro (iki bin beş yüz Euro) ve ödenebilecek her tür vergi;

(b) Yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna *karar vermiş*,

4. Başvuranların adil tazmin taleplerinin kalan kısmını *reddetmiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 20 Ekim 2009 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.